

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **H. M.**, zast. Mgr. et Mgr. Janem Kořánem, advokátem, se sídlem Opletalova 55, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 3. 2016, č. j. 2495/500/14, 72120/ENV/14, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 6. 2020, č. j. 6 A 87/2016 - 76,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaný shora označeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí České inspekce životního prostředí, oblastního inspektorátu Praha (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 26. 8. 2014, č. j. ČIŽP/41/OOL/SR01/1405332.005/14/PJI (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým správní orgán I. stupně uložil žalobci pokutu ve výši 300.000 Kč, a to za správní delikt ohrožení životního prostředí v lesích dle § 4 písm. a) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, v rozhodném znění (dále též „zákon o ČIŽP“). Deliktu se žalobce dopustil tím, že v březnu 2014 nechal na jižní a jihovýchodní hranici lesního pozemku parc. č. X v k. ú. T. n. L. bez vědomí a souhlasu dotčených orgánů navézt zeminu z výkopových prací na celkové souvislé ploše 950 m², přičemž mocnost navezené vrstvy výkopového materiálu se pohybovala v rozmezí od 0,5 m až 2 m. (Nejvyšší správní soud zde uvádí, že podle právní úpravy účinné od 1. 7. 2017 se

jedná o přestupek, který však má stejné znaky a je postihován stejně jako správní delikt dle předchozí úpravy.)

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, v níž namítl nepřezkoumatelnost rozhodnutí správních orgánů pro nesprávné vedení spisu, které spočívalo v absenci leteckých snímků z roku 2013, na něž bylo odkazováno jak v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, tak v zápisu z inspekčního šetření ze dne 27. 3. 2014. Jelikož prvostupňový orgán vedl správní spis v části týkající se zachycení stavu v roce 2013 pouze odkazem na internetové stránky, zatížil své rozhodnutí vadou vedoucí k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí. Žalovaný se pak s touto námitkou v napadeném rozhodnutí nevypořádal, protože je napadené rozhodnutí taktéž nepřezkoumatelné. Žalobce dále namítal nesprávné posouzení likvidačního charakteru uložené pokuty, když žalovaný v napadeném rozhodnutí k této námitce pouze uvedl, že předložené daňové přiznání nic nevypovídá o dalších majetkových poměrech žalobce, žalobce svou majetkovou situaci nedoložil a předmětná pokuta představuje 6 % maximální výše pokuty a je tedy nízká a přiměřená. Správní orgány však pochybily, pokud pouze na základě procentuálního vyjádření uložené pokuty ve vztahu k maximální výši pokuty učinily závěr ohledně přiměřenosti pokuty, když současně nezohlednily, že taková výše pokuty je pro průměrného občana České republiky extrémně vysoká, nepřihlíděly ani k doloženým příjmům žalobce a neučinily žádné jiné kroky k ověření majetkových poměrů žalobce.

[3] Dále žalobce namítl porušení zásady ochrany legitimního očekávání a ignorování dosavadní praxe při ukládání pokut za obdobné správní delikty ze strany žalovaného. Žalovaný se s námitkou excesivní výše uložené pokuty vůči dosavadní rozhodovací praxi nijak nevypořádal, pouze obecně uvedl, že stanovení výše sankce je v každém správním řízení individuální. Rozhodovací praxe však není pouze interní věcí správního orgánu, nýbrž má externí dopady a ignorování této praxe je porušením zásady rovného zacházení a zákazu libovůle. Rozhodnutí žalovaného je pak v rozporu s § 2 odst. 4 správního řádu a představuje porušení zásady individualizace a proporcionality, když žalovaný nezohlednil, že jsou za jeden skutek současně ukládány extrémně vysoké pokuty třem osobám blízkým, které jsou spoluvlastníky dotčeného pozemku. Pokuty uložené všem spoluvlastníkům dotčeného pozemku za jediné jednání je nadto třeba vnímat souhrnně i bez vazby na rodinné vztahy, protože se jedná o uložení tří pokut v souvislosti s jedinou událostí. Žalovaný nevzal v úvahu, že žádný ze spoluvlastníků nemůže sám o sobě rozhodovat o společné věci, přičemž k rozhodování je nutný nadpoloviční souhlas spoluvlastníků. Nelze tedy ukládat každému spoluvlastníkovi stejně vysokou pokutu, jaká by byla uložena jedinému výlučnému vlastníku pozemku, jehož odpovědnost za přijaté rozhodnutí o nakládání s věcí je vyšší.

[4] Dle žalobce nemají skutková zjištění oporu v provedeném dokazování, přičemž rozporoval jednak skutkový závěr o rozsahu návozu zeminy na dotčeném pozemku, o ovlivnění vodního režimu v bezprostředním okolí navážky a skutkový závěr o nevhodnosti navezené zeminy pro pěstování lesních dřevin. K rozsahu návozu zeminy na pozemku žalobce uvedl, že z fotografií, které byly pořízeny na místě samém, není možné rozpoznat skutečnou velikost plochy pozemku zasaženého návozem zeminy a ani jeho výšku, když rozsah návozu by bylo možno ověřit pouze tak, že by na dotčených

pokračování

plochách při pořizování fotografií návozu bylo měřidlo, nebo by bylo stanoveno měřítko jako poměr zmenšení délky na fotografii ke skutečnosti. Navíc správní orgán prvního stupně dle zápisu z inspekčního šetření stanovil rozsah návozu odhadem; přesnost jeho závěrů je tak vyloučena. Skutečnost, že se záznam o měření nestal součástí správního spisu, činí prvostupňové rozhodnutí nepřezkoumatelným. Ve spise dále absentují letecké snímky, pořizené v roce 2013, jež mají zachycovat původní stav pozemku. Posouzení vhodnosti navezené zeminy k plnění funkcí lesa nelze učinit pouze na základě optického vjemu, ale tento se musí opírat o odborné posouzení učiněné formou rozboru uložené zeminy. Správní orgán však dokazování k této otázce neprovedl, čímž porušil § 52 správního řádu.

[5] Ve vztahu k výroku prvostupňového rozhodnutí o zahrnutí bazálních částí 15 stromů je napadené rozhodnutí nesrozumitelné a zmatečné. Vzhledem k tomu, že správní orgán I. stupně učinil součástí výroku rozhodnutí i závěr o negativním následku spočívajícím v tom, že došlo u 15 stromů k zahrnutí bazálních částí kmenů, nemůže zároveň žalovaný v napadeném rozhodnutí tvrdit, že poškození 15 stromů není předmětem správního řízení, neboť v takovém případě se rozhodnutí správního orgánu I. stupně a napadené rozhodnutí dostávají do vzájemného rozporu. Žalobce v této souvislosti poukázal na rozsudek NSS ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Ads 21/2004 - 55. Správní orgány nesprávně posoudily obsah souhlasného prohlášení spoluvlastníků dotčeného pozemku. Žalobce ani další ze spoluvlastníků se na žádném navázení zeminy na dotčený pozemek nepodíleli, přičemž pouhým svolením, aby na dotčený pozemek byla navezena zemina v nespecifikovaném rozsahu, nemohlo dojít k ohrožení životního prostředí v lesích, které představuje nezbytnou podmínku pro odpovědnost za správní delikt dle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP. Ke skutečnému použití lesní půdy mohlo dojít teprve až skutečným navezením zeminy na pozemek plnící funkci lesa, neboť až tehdy došlo ke skutečnému užití předmětného pozemku. Správní orgán prvního stupně pak nezkoumal a ani neprokazoval, kdo zeminu na pozemek uložil; spokojil se s provedením důkazu obsahem souhlasu a pokynu spoluvlastníků. V doplnění žaloby žalobce poukázal na další rozhodovací praxi správního orgánu I. stupně.

[6] Městský soud v Praze nadepsaným rozsudkem žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že rozhodnutí správních orgánů netrpí takovými vadami, které by je činily nepřezkoumatelnými z důvodu nesrozumitelnosti či pro nedostatek důvodů. Přisvědčil žalobci, že správní spis skutečně neobsahuje letecké snímky z roku 2013, na které odkazoval správní orgán I. stupně v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí. Tato vada však nemohla způsobit nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, neboť zjištění učiněná v průběhu inspekčního šetření doplněná o provedenou fotodokumentaci představují dostatečný podklad pro učinění závěru o skutkovém stavu. Přestože tedy správní orgán I. stupně odkázal na jím provedenou komparaci zjištěného stavu se stavem předcházejícím, tato není sama o sobě nezbytným podkladem pro zjištění skutečného stavu věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Letecké snímky z roku 2013 by tak nebyly způsobilé ovlivnit správnost skutkových zjištění o předmětné navázce na lesní pozemek, z nichž správní orgán I. stupně vycházel. Městský soud dále přisvědčil žalobci, že ve výroku prvostupňového rozhodnutí je nesprávně uveden popis negativních následků, které žalobce svým jednáním způsobil, správní orgán I. stupně ani žalovaný však tyto následky nikterak nehodnotili a ani je nepromítli do stanovené sankce. Nadbytečné uvedení negativních následků ve výroku prvostupňového rozhodnutí tak v tomto případě

nezpůsobuje nesrozumitelnost ani zmatečnost, které by měly za následek nezákonnost rozhodnutí. Výrok prvostupňového rozhodnutí obsahuje všechny potřebné náležitosti, tedy označení místa, času a způsobu spáchání skutku, který naplňuje znaky jiného správního deliktu dle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP.

[7] Městský soud přisvědčil žalobci, že správní orgány ukládající pokutu za jiný správní delikt jsou ve smyslu závěrů uvedených v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008 - 133, č. 2092/2010 Sb. NSS, povinny přihlídnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele, jestliže by pokuta mohla mít pro pachatele likvidační charakter. Avšak v tomto rozsudku je rovněž uvedeno, že i přes vázanost správních orgánů § 50 odst. 3 správního řádu nesmí být v řízení o jiném správním deliktu přehlíženo důkazní břemeno, které pachatel nese, pokud jde o prokázání jeho vlastních tvrzení. Žalobce pouze namítl, že při ukládání pokuty nebyly posuzovány jeho majetkové poměry, k čemuž předložil nepodepsané a finančním úřadem nepotvrzené přiznání k dani z příjmů za rok 2013, a dále uvedl, že pečuje o dvě malé děti. Z nepodepsaného a neorazítkovaného přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2013 však není možné věrohodně zjistit skutečné příjmy žalobce za rok 2013 a žalobce ve správním řízení neuvedl a ani nedoložil další rozhodné skutečnosti o své majetkové situaci, aby si z nich správní orgány mohly učinit dostatečný úsudek o jeho majetkových poměrech. Jestliže se žalobce dovolával likvidačního charakteru uložené pokuty, měl správním orgánům dostatečně tvrdit a věrohodně prokázat všechny pro její posouzení rozhodné skutečnosti, tj. své celkové majetkové poměry. Uložená pokuta je vzhledem k majetkovým poměrům žalobce přiměřená a nemůže mít pro žalobce likvidační charakter.

[8] Správní orgány v posuzované věci nevybočily z mezí správního uvážení, když v dostatečném rozsahu posoudily konkrétní okolnosti případu a odůvodnění svého rozhodnutí v části ohledně uložené sankce opřely o úvahy, jež z tohoto posouzení logicky vycházejí. Prvostupňové rozhodnutí ani napadené rozhodnutí nevykazují znaky libovůle či excesu z diskreční pravomoci správních orgánů. Není pravdou, že by správní orgány ignorovaly svoji dosavadní praxi a napadeným rozhodnutím se od ní odchýlily. Ze srovnání s případy uvedenými v žalobě nelze činit závěr, že by napadeným rozhodnutím došlo k nepřipustnému zásahu do žalobcova legitimního očekávání. Žalobcem uvedená rozhodnutí nadto byla vydána v období let 2008 až 2011, tedy v období, jež nyní posuzované věci předcházelo o několik let, a výše ukládaných pokut tak reflektovala odlišné socioekonomické poměry v zemi.

[9] Správní orgány dále správně rozhodly dle zásad individuálního posouzení věci o výši uložené sankce, přičemž tato dostatečně reflektuje skutkové okolnosti posuzovaného případu. Míra odpovědnosti žalobce za jednání, jež naplňuje znaky skutkové podstaty jiného správního deliktu dle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP, není vyloučena a ani není snižována skutečností, že shodný souhlas udělili i další dva spoluvlastníci předmětného lesního pozemku. Z pohledu posuzování delikttní odpovědnosti netvoří podílové spoluvlastnictví nerozlučné společenství, jehož existence by vylučovala samostatné projednání správního deliktu ve vztahu ke každému pachateli zvlášť, neboť delikttního jednání se může dopustit každá fyzická nebo právnická osoba bez ohledu na její občanskoprávní postavení a omezení z tohoto statusu případně vyplývající. Nelze souhlasit

pokračování

s tvrzením žalobce, že žádný ze spoluvlastníků nemůže sám rozhodovat o společné věci a že by pokuta měla zohledňovat velikost spoluvlastnického podílu. Význam právní úpravy institutu spoluvlastnictví totiž spočívá v oblasti soukromoprávních vztahů a do veřejnoprávní oblasti správního trestání nepřesahuje. Městský soud se dále ztotožnil s názorem žalovaného, že postih jednoho jednání jako celku a rovnoměrné rozdělení sankce mezi pachatele takového deliktu není souladné se základními zásadami trestního práva při ukládání trestu, neboť každý pachatel odpovídá za protiprávní jednání samostatně. Pro stanovení výše pokuty za správní delikt, kterého se dopustil žalobce, tak nemůže být určující počet spoluvlastníků předmětného pozemku, ani velikost jejich spoluvlastnických podílů. Námitku žalobce o citelném postihu jedné rodiny soud posoudil jako velmi obecnou, přičemž bylo na žalobci, aby dostatečně tvrdil, jakou ekonomicky provázanou podobu mají vztahy v jeho rodině a jakým konkrétním způsobem se pokuty uložené dalším spoluvlastníkům promítly v majetkové sféře žalobce.

[10] Námitka žalobce ve správním řízení i v žalobě neobsahuje konkrétní argumentaci, kterou by závěr správního orgánu o plošné výměře a objemu navážky zpochybnil. Správní orgán I. stupně vycházel z rozměrů navážky, které jsou výslovně uvedeny v zápisu z inspekčního šetření, přičemž nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí nemůže způsobit skutečnost, že v zápisu z inspekčního šetření absentuje zmínka, jakým konkrétním způsobem bylo měření provedeno, tedy že v posuzované věci bylo prováděno laserovým dálkoměrem, stejně tak nemá na nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí vliv skutečnost, že součástí správního spisu není záznam o tomto měření. Rozměry navážky výkopové zeminy byly dostatečně zjištěny, jak je uvedeno v zápisu z inspekčního šetření, doplněného i o fotodokumentaci. Správní orgány pak nepochybyly, když ze zjištění, že navezená zemina pocházela z výkopových prací ze stavby, a tedy zahrnovala i nižší vrstvy půdy, kde se žádný humus nenachází, dovodily, že došlo ke znehodnocení původního půdního povrchu lesního pozemku. Vysoký podíl kamenitého skeletu, který není vhodný k použití na lesních pozemcích, je zcela zřejmý ze všech fotografií fotodokumentace založené ve správním spise. Žalobcův požadavek na odborné posouzení ve formě rozboru uložené zeminy soud shledal nadbytečným, jelikož námitky žalobce nebyly způsobitelné vyvrátit, či alespoň zpochybnit závěr správních orgánů o nevhodnosti použití zeminy z výkopových prací na lesních pozemcích.

[11] Z čestného prohlášení ze dne 3. 6. 2013 ani z prohlášení ze dne 28. 5. 2014 není jakkoli zřejmé, že by žalobce, či další spoluvlastníci na straně jedné s třetí osobou na straně druhé uzavřeli jakoukoli smlouvu vymezující práva a povinnosti ve vztahu k uvažované opravě hráze rybníka, přičemž žalobce tuto skutečnost ani netvrdil. Žalobce pak nemůže odpovědnosti za předmětný správní delikt zprostit ani skutečnost, že zeminu na předmětný pozemek fakticky dovezla třetí osoba na pokyn žalobce a dalších dvou spoluvlastníků tohoto pozemku, když k transportu zeminy došlo na základě výslovného pokynu a rozhodnutí žalobce. V případě předmětného správního deliktu se jedná o odpovědnost objektivní, tedy subjekt odpovídá za způsobený následek bez ohledu na zavinění, pročez je též lichá námitka žalobce, že z obsahu souhlasného prohlášení nelze činit závěr o úmyslném jednání. Argument žalobce, že je pokyn, či souhlas vykazující znaky správního deliktu neplatným projevem vůle bez vztahu k osobě provádějící navážku zeminy, zcela popírá základní princip správního trestání, kterým je postih jednání, jež porušuje normy v oblasti veřejného práva. Kromě toho institut platnosti, či neplatnosti

projevu vůle nachází své místo pouze v oblasti soukromoprávních poměrů; vadný projev vůle tak může mít své důsledky pouze v soukromé sféře účastníků těchto vztahů.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[12] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl výše uvedený rozsudek městského soudu kasační stížností. Namítl předně nepřezkoumatelnost rozhodnutí správních orgánů pro nesrozumitelnost, kterou spatřoval v rozporu výroku prvostupňového rozhodnutí a odůvodnění rozhodnutí žalovaného, jelikož správní orgán I. stupně zahrnul do výroku prvostupňového rozhodnutí mimo jiné závěr o negativním následku spočívajícím v tom, že došlo u 15 stromů k zahrnutí bazálních částí kmenů, přičemž v odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že poškození stromů není předmětem správního řízení. Názor soudu, dle něhož lze zahrnout určitý negativní následek do výroku správního rozhodnutí s tím, že tento následek nemusí být v řízení vůbec předmětem dokazování a vyplývat ze spisu, označil stěžovatel za absurdní a neudržitelný. Správní orgán logicky při ukládání sankce implicitně zohledňuje i škodlivý následek popsany ve výroku správního rozhodnutí, když toto se nutně nemusí zobrazit ve zdůvodnění stanovení výše sankce. Závěr o nezohlednění škodlivého následku a o nepřihlédnutí k němu při uložení sankce je nedůvodný, když správní orgán obecně musí škodlivý následek při stanovení sankce zohlednit.

[13] Nepřezkoumatelnost rozhodnutí správních orgánů pro nedostatek důvodů pak stěžovatel spatřoval v tom, že ve správním spisu chyběly podklady, z nichž správní orgány vyvodily závěr ohledně ovlivnění vodního režimu na předmětném pozemku. Podkladem prvostupňového rozhodnutí byly letecké snímky pořízené v roce 2013, které mají zachycovat původní stav dotčeného pozemku a které byly podle prvostupňového rozhodnutí uveřejněny na internetových stránkách, nicméně jejich obsah nebyl ve spisu nijak zachycen. Závěr městského soudu, že se jedná o podružné důkazy, které nepředstavují nutný podklad pro vydání rozhodnutí, označil stěžovatel za zavádějící. Zdůraznil, že se naopak jedná o důkazy klíčové, jelikož jsou podkladem pro srovnání dřívějšího a současného stavu, když právě na jejich základě učinil správní orgán I. stupně zásadní závěr, že mělo dojít ke zvednutí vodní hladiny rybníka, přičemž tato okolnost byla správním orgánem zmíněna jako zásadní i při posuzování závažnosti správního deliktu a ukládání sankce. Stěžovatel pak v této souvislosti odkázal na rozsudky NSS ze dne 12. 4. 2011, č. j. 1 As 33/2011 - 58, č. 2312/2011 Sb. NSS, a ze dne 30. 12. 2010, č. j. 4 Ads 44/2010 - 132. Žalovaný se pak nevypořádal s námitkou porušení zásady legitimního očekávání a ignorování dosavadní rozhodovací praxe při ukládání pokut za stejné správní delikty, protože mělo být napadené rozhodnutí zrušeno.

[14] Městský soud nepřípustně obrátil důkazní břemeno v neprospěch stěžovatele, když sice připustil, že stěžovatel poukázal na určité skutečnosti ze strany správních orgánů neprokázané, nenabídl však v tomto směru vlastní důkazy, protože sám neunesl důkazní břemeno. Soud však opomíjí, že se nejedná o civilní spor vedený zásadou dispoziční a povinností důkazního břemene, ale jde o řízení vedené vyšetřovací zásadou. Ve spisu chybí podklady pro skutkový závěr o rozsahu a mocnosti návozu zeminy na dotčeném pozemku. Závěr soudu, že stěžovatel správnost výsledků měření žádným věrohodným argumentem nezpochybnil, je absurdní, jelikož neodpovídá povaze vedeného správního řízení, které se

pokračování

řídí zásadou objektivní pravdy a zásadou vyšetřovací, a správní orgán je tedy povinen příslušnými důkazy prokázat, že na straně stěžovatele došlo ke spáchání správního deliktu, v daném případě tedy i to, v jakém rozsahu došlo k navezení zeminy. *A contrario* nebylo povinností stěžovatele prokazovat, jaká je mocnost uložené zeminy, jestliže správní orgán I. stupně neuvedl, jak tuto mocnost a rozsah zeminy zjistil. Stěžovatel tak ani neměl co zpochybňovat. Je pak nepřijatelné, aby žalovaný teprve v rámci odvolacího řízení dodatečně stěžovateli sděloval, jakými důkazními prostředky učinil odborný závěr o velikosti návozu zeminy, čímž stěžovateli znemožnil, aby se k takovému podkladu vyjádřil. Rovněž skutkový závěr o nevhodnosti navezené zeminy pro pěstování lesních dřevin není ve správním spisu dostatečně doložen a závěr soudu, že je požadavek stěžovatele na odborné posouzení složení uložené zeminy nadbytečný, opět nerespektuje zásadu vyšetřovací a zásadu objektivní pravdy. Není na účastníku řízení, aby předkládal důkazy o tom, že zemina neohrozí funkci lesa, ale je naopak na správním orgánu, aby prokázal veškeré skutečnosti prokazující závěr o spáchání správního deliktu.

[15] Městský soud dále nesprávně posoudil námitku porušení zásady individualizace a proporcionality s ohledem na to, že pokuta byla ukládána třem spoluvlastníkům pozemku, rodinným příslušníkům, aniž by byla tato okolnost jakkoliv zohledněna, a o totožném skutku nebylo vedeno společné řízení. Postup správního orgánu, který namísto vedení jednoho společného správního řízení vedl tři samostatná správní řízení pro totožný skutek, považoval stěžovatel za účelový, když v jeho důsledku byli spoluvlastníci nuceni podat tři samostatné správní žaloby, přičemž takový postup není hospodárný. Závěr soudu o neexistenci přesahu institutu spoluvlastnictví do oblasti správního trestání je nesprávný a zcela odporuje požadavku individualizace a proporcionality ukládané sankce, přičemž skutečnost ukládání sankce třem spoluvlastníkům za jeden skutek měla být vzata do úvahy při stanovení výše pokuty. Nadto v případě osob blízkých dle § 22 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, se vychází z toho, že újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťuje jako újmu vlastní. Uložení pokuty osobám blízkým tedy stěžovatel pociťuje jako újmu vlastní, přičemž úvahy soudu o neprokázání ekonomické provázanosti těchto osob jsou irelevantní. Přijaté řešení tak neodpovídá okolnostem daného případu, přičemž městský soud pochybil, pokud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že k odpovědnosti tří spoluvlastníků v blízkém vztahu za jedno jednání nemuselo být vůbec přihlédnuto. Negativní důsledky jedné události posuzované jako správní delikt se však nezvětšují tím, že se zvyšuje počet spoluvlastníků, kteří dali souhlas s určitou činností.

[16] Stěžovatel dále namítal nesprávné posouzení likvidačního charakteru pokuty a s tím souvisejících majetkových poměrů stěžovatele ze strany městského soudu. K problematice, jak má správní orgán postupovat při posuzování, zda má pokuta likvidační charakter, stěžovatel odkázal na závěry usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008 - 133, č. 2092/2010 Sb. NSS. Závěr městského soudu o tom, že měl stěžovatel zamlčet svůj nemovitý majetek, neodpovídá skutečnosti, neboť údaje o vlastnictví nemovitostí jsou veřejně dostupné z katastru nemovitostí a v tomto směru si může žalovaný potřebné údaje obstarat bez souhlasu vlastníka nemovitosti, nepotřebuje k tomu tedy žádnou součinnost. Závěr o povinnosti stěžovatele prokázat hodnotu nemovitého majetku za účelem prokázání likvidačního charakteru pokuty je v rozporu s povinností správního orgánu postupovat z úřední povinnosti tak, aby byl zjištěn

objektivní stav věci. V posuzovaném případě byl likvidační charakter prokázán, přičemž tento je podpořen též skutečností, že stěžovatel byl s ohledem na neschopnost uhradit uloženou pokutu nucen požádat celní úřad o posečkání dluhu a současně o povolení splátek. Městský soud dále nesprávně posoudil námitku porušení zásady legitimního očekávání a ignorování dosavadní rozhodovací praxe. Zejména je nesprávný závěr městského soudu, že se v posuzovaném případě nejednalo o exces z rozhodovací praxe, když uložení pokuty ve výši 450.000 Kč se vymyká výši běžně uložených pokut, ale i rozsahu poškození a závažnosti skutku vzhledem k ostatním případům. Rozhodovací praxe správního orgánu I. stupně nadto nesměřovala ke zvyšování pokut, přičemž stěžovatelem vybraná srovnání s dosavadní správní praxí jsou plně vypovídající o rozhodovací praxi správního orgánu I. stupně v rozhodném období.

[17] Městský soud dále nesprávně posoudil obsah souhlasného prohlášení spoluvlastníků dotčeného pozemku. Z obsahu souhlasu a pokynu stěžovatele nevyplývá, v jakém rozsahu s navezením zeminy souhlasil, projev vůle je tedy do takové míry obecný, že z něj nelze dovodit souhlas s použitím dotčeného lesního pozemku v rozporu s lesním zákonem. Z obsahu pokynu tak nelze usuzovat, že se tento vztahoval k souhlasu s uložením množství zeminy, která byla skutečně na dotčeném pozemku deponována, přičemž bylo povinností správního orgánu provést dokazování a tyto okolnosti objasnit. Stěžovatel zdůraznil, že jednáním spočívajícím ve vyjádření souhlasu s navezením zeminy nemohlo v daném případě dojít k jakémukoliv používání lesní půdy, natož pak k používání lesní půdy k jiným účelům než pro plnění funkcí lesa, jelikož takovým projevem vůle nedochází k používání věci. Ke skutečnému použití lesní půdy mohlo dojít až skutečným navezením zeminy na předmětný pozemek, přičemž stěžovatel se takového jednání nedopustil. Svolení s navezením zeminy je sice projev vůle, nejedná se však o činnost přímo vedoucí k ohrožení či poškození životního prostředí.

[18] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti vyjádřil názor, že spoluvlastnictví nemůže snížit odpovědnost každého ze spolupachatelů, který odpovídá tak, jako by správní delikt spáchal sám, a obecný poukaz na ukládání pokut dalším rodinným příslušníkům není kritériem pro stanovení výše pokuty a nemůže být bez dalšího důvodem pro její snížení. K absenci leteckých snímků ve správním spisu žalovaný konstatoval, že tyto nepředstavovaly rozhodující důkaz pro posouzení deliktního jednání stěžovatele, přičemž skutkový stav byl řádně a dostatečně zjištěn. Stěžovatel v námitce týkající se likvidačního charakteru uložené pokuty převrací závěry usnesení rozšířeného senátu č. j. 1 As 9/2008 - 133, když se snaží tíhu odpovědnosti za prokázání osobních a majetkových poměrů pachatele přenést na správní orgány. Uložená pokuta nepřestává být exces v rozhodovací praxi správního orgánu I. stupně. Stěžovatel pouze účelově poukazuje na skutkově odlišné případy.

[19] Nevhodnost materiálu navezeného na lesní pozemek není pro posuzovaný případ určující, neboť navezení jakéhokoli materiálu v uvedeném rozsahu na humusovou vrstvu lesní půdy jednoznačně negativně ovlivňuje ekologické funkce lesa. Rozbor navezeného materiálu by byl nadbytečný, neboť není sporu o tom, že se jedná o výkopovou zeminu ze stavby kanalizační sítě, jejíž nevhodnost plyne již z jejího charakteru i z vysokého podílu kamenitého skeletu. Stěžovatelem vytýkaná pasáž výroku prvostupňového rozhodnutí má pouze popisný charakter, nezpůsobuje zmatečnost či nepřezkoumatelnost prvostupňového

pokračování

rozhodnutí, a nemohla tedy ovlivnit práva stěžovatele. Nedůvodná je též námitka stěžovatele, že jeho pokyn byl tak obecný, že z něj nelze dovodit souhlas s použitím dotčeného lesního pozemku v rozporu s lesním zákonem. Stěžovatel totiž inicioval celou navážku, a pokud v pokynu nestanovil žádná omezení, měl coby vlastník lesa činnost na svém lesním pozemku monitorovat a kontrolovat, zda nedochází k případnému excesu ve výkonu jeho pokynu.

III. Posouzení kasační stížnosti

[20] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[21] Kasační stížnost není důvodná.

[22] Nejvyšší správní soud předně ze správního spisu ověřil, že dne 27. 3. 2014 bylo provedeno inspekční šetření na lesním pozemku p. č. X v k. ú. T. n. L., který je ve spoluvlastnictví stěžovatele. Na předmětném pozemku bylo zjištěno navezení výkopové zeminy na celkové souvislé ploše 950 m², přičemž mocnost zeminy se pohybovala v rozmezí 0,5 m až 2 m. Dále bylo zjištěno, že navezením výkopového materiálu došlo ke zvednutí hladiny jižního rybníka a zaplavení části předmětného lesního pozemku a tedy k výraznému ovlivnění vodního režimu v bezprostředním okolí navážky. V den konání šetření byl v blízkosti předmětného pozemku zastižen pan M. P., stavbyvedoucí u společnosti PORR a.s., dle jehož vyjádření pocházel materiál navážky z výkopových prací ze stavby kanalizace v Týnci nad Labem. Tento byl na předmětný pozemek ukládán v průběhu měsíce března 2014, a to na základě písemného souhlasu stěžovatele a dalších spoluvlastníků předmětného pozemku uvedeného v prohlášení ze dne 3. 6. 2013. Tato skutečnost je potvrzena též souhlasným prohlášením spoluvlastníků předmětného pozemku ze dne 28. 5. 2014, ve které spoluvlastníci uvádějí, že dali společnosti PORR a.s. pokyn k přesunu zeminy za účelem opravy drobných vodních ploch určených k plnění funkcí lesa. Z inspekčního řízení byla pořízena fotodokumentace, která je součástí správního spisu. Výše uvedeným jednáním měl stěžovatel spáchat správní delikt dle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP, v rozhodném znění. Na základě provedeného šetření zahájil správní orgán I. stupně oznámením ze dne 24. 4. 2014 se stěžovatelem řízení o správním deliktu, přičemž toto vyústilo ve vydání prvostupňového rozhodnutí. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel odvolání, které žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[23] Stěžovatel předně namítal zmatečnost a nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nesrozumitelnost, kterou spatřoval v rozporu výroku a odůvodnění prvostupňového rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí správních orgánů pro nedostatek důvodů pak stěžovatel shledával v absenci podkladů pro skutkový závěr týkající se ovlivnění vodního režimu na předmětném pozemku a nevypořádání námitky ohledně

porušení zásady ochrany legitimního očekávání a ignorování správní praxe ze strany žalovaného.

[24] Nesrozumitelností rozhodnutí judikatura správních soudů rozumí především rozpornost výroku a odůvodnění, nemožnost seznat, jak bylo ve věci vůbec rozhodnuto (nesrozumitelnost projevu vůle správního orgánu), zmatečné výroky vnitřně rozporuplné. O nesrozumitelné rozhodnutí jako celek by se tak mohlo jednat za situace, kdy z rozhodnutí lze sice seznat, jak bylo rozhodnuto, z textu rozhodnutí jako celku však nelze pochopit, co správní orgán k takovému rozhodnutí vedlo (rozsudek NSS ze dne 6. 3. 2006, č. j. 6 As 24/2005 - 55). O nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů pak lze hovořit v situaci, kdy se správní orgán v rozhodnutí řádně nevypořádá se všemi námitkami účastníků řízení, případně své rozhodnutí neodůvodní vůbec nebo nedostatečně vzhledem k požadavkům zákona (viz např. rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2006, č. j. 2 As 37/2006 - 63, č. 1112/2007 Sb. NSS). Není-li z odůvodnění zřejmé, proč odvolací orgán nepovažoval za důvodnou argumentaci účastníka řízení a proč jeho námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, je takové rozhodnutí nepřezkoumatelné zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci z hlediska účastníka klíčovou, na niž je postaven základ jeho nesouhlasu (srov. rozsudek NSS ze dne 16. 6. 2010, č. j. 9 As 11/2010 - 80).

[25] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nesrozumitelnosti napadeného rozhodnutí, jelikož tato předchází případné nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů; důvody rozhodnutí lze totiž zkoumat toliko u rozhodnutí srozumitelného (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 7. 2008, č. j. 3 As 51/2007 - 84, případně rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 11. 4. 2006, čj. 31 Ca 39/2005 - 70, č. 1282/2007 Sb. NSS). Mezi účastníky není ve věci sporu o tom, že správní orgán I. stupně ve výroku prvostupňového rozhodnutí uvedl mimo jiné následek spáchaného deliktu spočívající v zahrnutí bazálních částí kmenů u 15 stromů na předmětném pozemku, k čemuž však žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že tato skutečnost není předmětem vedeného správního řízení. Podle usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, č. 1546/2008 Sb. NSS, „*výrok rozhodnutí o jiném správním deliktu musí obsahovat popis skutku uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby nemohl být zaměněn s jiným. Neuvede-li správní orgán takové náležitosti do výroku svého rozhodnutí, podstatně poruší ustanovení o řízení [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]*“. Ačkoli výrok prvostupňového rozhodnutí obsahuje též škodlivý následek protiprávního jednání stěžovatele, které není znakem skutkové podstaty deliktu dle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP, nemění to nic na skutečnosti, že tento výrok splnil výše uvedené požadavky, když obsahuje specifikaci času, místa jakož i způsob spáchání správního deliktu, přičemž uvedení škodlivého následku spočívajícího v zahrnutí bazálních částí kmenů do výroku o vině nemůže v posuzovaném případě způsobit nesrozumitelnost prvostupňového rozhodnutí (resp. napadeného rozhodnutí žalovaného). Konstatování zahrnutí bazálních částí stromů má totiž oporu v provedeném dokazování, kdy je tato okolnost patrná ze zápisu z inspekčního šetření a též z pořízené fotodokumentace (srov. *a contrario* rozsudek NSS ze dne 16. 3. 2010, č. j. 1 As 92/2009 - 65). Správní orgán I. stupně tedy pouhým doplněním skutkové věty výroku o negativní následky spáchaného správního deliktu neporušil požadavky, a ani nevybočil z mezí, které jsou stanoveny pro výrok rozhodnutí o správním deliktu, přičemž i po uvedení negativních následků

pokračování

protiprávního jednání zůstal výrok jasný, srozumitelný, přesný a určitý (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 1. 2012, č. j. 3 Ads 96/2011 - 118).

[26] Výrok prvostupňového rozhodnutí se přitom nedostal do rozporu s odůvodněním napadeného rozhodnutí, ve kterém žalovaný uvedl, že poškození předmětných stromů není předmětem správního řízení, přičemž tuto skutečnost netvrdí ani správní orgán I. stupně v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí. Rozhodnutí správních orgánů nelze přes vytýkanou vadu označit za nesrozumitelná či vnitřně rozporná, neboť z obou rozhodnutí jasně vyplývá, jak bylo rozhodnuto, výroky rozhodnutí splňují obsahové náležitosti stanovené pro výroky o spáchání správního deliktu, přičemž odůvodnění správních rozhodnutí nejsou s těmito ve vzájemném rozporu. Nelze pak souhlasit s námitkou stěžovatele, že správní orgán I. stupně zohlednil ve výroku specifikovaný škodlivý následek při stanovení pokuty, jelikož z odůvodnění výše uložené pokuty tato skutečnost rozhodně neplyne (viz s. 6 - 7 prvostupňového rozhodnutí), což ostatně přílehavě konstatoval též městský soud. Ačkoli je obecně správní orgán povinen zohlednit negativní následky spáchaného deliktu či přestupku při stanovení výše pokuty, není jeho povinností brát v potaz veškeré (podružné) škodlivé následky protiprávního jednání pachatele, které navíc se skutkovou podstatou deliktu (přestupku) přímo nesouvisí, jako je tomu v posuzovaném případě, kdy zásadním škodlivým následkem jednání stěžovatele bylo zjištěné narušení lesní půdy, jakožto nenahraditelné složky ekosystému (k pojmu následky deliktu/přestupku srov. rozsudek NSS ze dne 13. 12. 2004, č. j. 7 As 43/2004 - 51). Městský soud pak netvrdil, že lze zahrnout jakýkoli neprokázaný negativní následek protiprávního jednání do výroku o vině, přičemž pouze konstatoval, že nadbytečné uvedení negativních následků ve výroku prvostupňového rozhodnutí v posuzovaném případě nezpůsobuje nesrozumitelnost a ani nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, s kterýmžto názorem se zdejší soud plně ztotožňuje.

[27] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správních orgánů pro nedostatek důvodů, kterou stěžovatel spatřoval v absenci leteckých snímků, které měly zachycovat stav předmětného pozemku v roce 2013 (tj. před spácháním správního deliktu). Ačkoli správní orgán I. stupně z těchto snímků vycházel při svém závěru o ovlivnění vodního režimu na předmětném pozemku, tento závěr s dostatečnou mírou určitosti vyplývá též z fotodokumentace pořízené na předmětném pozemku v den inspekčního šetření (tj. 27. 3. 2014). Z fotografií, které jsou opatřeny datem pořízení a které doplňují zápis o inspekčním šetření, je patrné, že v bezprostředním okolí navážky došlo k výraznému ovlivnění vodního režimu na předmětném pozemku, jak uvedl v napadeném rozhodnutí žalovaný. Konkrétně došlo k vzednutí hladiny rybníka, přičemž voda z rybníka zatopila okolní stromy, jejichž kmeny jsou ve spodních částech ponořeny ve vodě, když tyto původně nepochybně ve vodě nerostly, neboť to by bylo ve zřejmém rozporu s biologickými zákony. Z fotografií je dále zřejmý „čerstvý“ charakter navážky, tj. navážka není obrostlá vegetací, barevně i strukturálně se odlišuje od zbytku původní části krajiny, přičemž tato převyšuje původní okolní terén. Ze zápisu z inspekčního šetření doplněného o fotodokumentaci zjištěného stavu lze bez pochybností vyvodit závěr, že navážkou zeminy (tj. protiprávním jednáním stěžovatele) došlo k výraznému zasažení do krajinného rázu lesní krajiny. Přestože tedy správní orgán I. stupně v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí odkázal na jím provedenou komparaci zjištěného stavu se stavem předcházejícím, tato komparace nepředstavuje sama o sobě nezbytný podklad pro

zjištění stavu předmětné věci bez zbytečných pochybností. Nejvyšší správní soud pak dává stěžovateli za pravdu, že ve světle rozsudku zdejšího soudu ze dne 12. 4. 2011, č. j. 1 As 33/2011-58, č. 2312/2011 Sb. NSS, je nutné obecně po správních orgánech požadovat, aby veškeré podklady rozhodnutí včetně odkazů na webové stránky byly založeny ve správním spisu. Avšak v určitých případech, a to zejména, kdy takový podklad není nezbytným pro zjištění skutkového stavu věci, absence takového podkladu ve spisu nemá za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí. O takový případ se pak jedná i v nyní posuzované věci, kdy absence předmětných leteckých snímků nevede k nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Správní orgány zjistily skutkový stav věci v dostatečném rozsahu a bez zbytečných pochybností ve smyslu § 3 správního řádu; postupovaly tedy v souladu se zásadou materiální pravdy a též zásadou vyšetřovací, když si pro své rozhodnutí opatřily dostatečné množství podkladů, které jsou součástí správního spisu. Ostatně, v rozsudku ze dne 17. 7. 2020, č. j. 8 Azs 30/2019 - 28, zdejší soud dovodil, že „[z]ávěr Nejvyššího správního soudu plynoucí z daného rozhodnutí tedy nelze bez dalšího vyložit tak, že chybí-li ve správním spise jakýkoliv podklad (listina), o které se správní orgán v odůvodnění zmiňuje, je rozhodnutí automaticky nezákonné z důvodu, že zjištěný skutkový stav nemá oporu ve správním spisu. Důsledkem takto striktního výkladu by byl absurdní požadavek, aby si správní orgán vyžádal (pod hrozbou zrušení rozhodnutí) všechny listiny, o kterých se v odůvodnění zmiňuje na podporu svých závěrů, byť dostatečné pro takové závěry byly již další podklady, které se ve spisu nacházejí (...) Je tedy nutno setrvat na tom, aby v případě absence některé v odůvodnění zmiňované listiny správní soudy učinily úvahu o tom, zda může mít absence vliv na výsledek rozhodnutí ve správním řízení, anebo nikoliv.“ Městský soud přitom v souladu s těmito požadavky posoudil absenci leteckých snímků ve správním spisu, přičemž dospěl ke správnému a řádně odůvodněnému závěru, že tato absence nemá vliv na závěr ohledně dostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje, přičemž dodává, že ačkoli správní orgán I. stupně pochybil, když neučinil odkazované letecké snímky součástí správního spisu, toto pochybení nemá vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, a to vzhledem k tomu, že žalovaný pochybení správního orgánu prvního stupně odstranil tím, že (správně) konstatoval, že daný skutkový závěr vyplývá i z jiných důkazů, které ve spise založeny jsou.

[28] Zdejší soud dále nepřisvědčil stěžovateli, že se žalovaný námitkou ignorování správní praxe nezabýval. Žalovaný tuto námitku posoudil na straně 11 napadeného rozhodnutí, kde mimo jiné uvedl, že stanovení výše sankce je v každém správním řízení individuální. K tvrzení stěžovatele, že obdobné případy, na které v odvolání odkazoval, se týkaly skutků s delší dobou trvání, z čehož je patrné, že výše uložené pokuty je oproti těmto případům nesrovnatelně vyšší, žalovaný uvedl, že na předmětném pozemku vznikl navezením výkopové zeminy protiprávní stav, který bude trvat do té doby, dokud nebude z předmětného lesního pozemku návoz výkopové zeminy odstraněn. Proto není kritérium trvání protiprávního jednání pro porovnání s ostatními případy odpovídající. Takové vypořádání odkazované správní praxe ze strany žalovaného lze považovat za příléhavé a dostačující.

[29] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou stěžovatele spočívající v tvrzeném nesouladu skutkových zjištění s provedeným dokazováním, který stěžovatel spatřoval v nedostatečném zdůvodnění zjištěného rozsahu a mocnosti navezené zeminy, jakož i závěru ohledně nevhodnosti navezené zeminy pro pěstování lesních dřevin. Obecně lze

pokračování

souhlasit se stěžovatelem v tom smyslu, že není povinností obviněného uvádět na svou obhajobu jakákoliv tvrzení, ani o nich nabízet a předkládat správnímu orgánu důkazy, přičemž pokud obviněný využije možnosti předejít na svoji obranu tvrzení ke skutkovým okolnostem případu a navrhne k jejich prokázání důkazy, je správní orgán povinen se řádně vypořádat jak s těmito tvrzeními, tak i s nabízenými důkazy. To však neznamená, že správní orgán musí všechna tvrzení prověřit a nabízené důkazy provést; v takovém případě však musí svůj závěr přezkoumatelným způsobem vysvětlit. Pokud obviněný netvrdí nic jiného, než co zjistily příslušné orgány na místě samém (v posuzovaném případě pověřenými pracovníci správního orgánu I. stupně), správní orgán má důvod vycházet z obvyklých dějových a časových posloupností případů tohoto druhu (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011 - 68, č. 3014/2014 Sb. NSS). Jakkoli se rozšířený senát zabýval problematikou soudního přezkumu rozhodnutí o přestupcích, je třeba jeho závěry vztáhnout i na jiný správní delikt, o který se jedná v nyní posuzovaném případě. V posuzovaném případě byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání správního deliktu dle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP, když bez vědomí a souhlasu dotčených orgánů nechal na lesní pozemek navézt zeminu z výkopových prací na souvislé ploše o celkové výměře 950 m² s mocností, jež se pohybovala v rozmezí od 0,5 m do 2 m. Zjištěné rozměry navážky vyplývají ze zápisu z inspekčního šetření doplněného o příslušnou fotodokumentaci, přičemž z těchto rozměrů vycházel správní orgán I. stupně v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí. Žalovaný pak k námitce stěžovatele uvedl, že pověřené osoby správního orgánu I. stupně zjistily rozsah navážky laserovým dálkoměrem, přičemž zdejší soud se ztotožňuje se závěrem městského soudu, že absence zmínky o způsobu měření rozsahu navážky v prvostupňovém rozhodnutí nemůže způsobit nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí a stejně tak tuto nemůže způsobit ani skutečnost, že součástí správního spisu není záznam o tomto měření. Stěžovatel v odvolání pouze obecně namítal, že navezená zemina nepřesáhla takový rozsah, aby bylo pro provedení opravy hráze drobné vodní plochy poškozené nutriemi nutné provést nějaký formální krok, přičemž ani v žalobě nepředestřel konkrétní námitky k této věci. Stěžovatel tedy v řízení před správními orgány ani před městským soudem správnost výsledků měření žádným věrohodným argumentem nezpochybnil, nenavrl žádné důkazy k prokázání svých tvrzení, přestože měl možnost vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí, mezi kterými byla předmětná fotodokumentace i zápis z inspekčního šetření, v němž byly dostatečným způsobem zachyceny údaje o zjištěném skutkovém stavu, nedošlo tak ke zkrácení práva stěžovatele vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Žalovaný pak k námitkám stěžovatele předestřel vysvětlení, na základě jakých postupů byly zjištěny rozměry a mocnost předmětné navážky. Na okraj zdejší soud dodává, že již na základě zápisu z inspekčního šetření doplněného o fotodokumentaci předmětného pozemku lze dospět k závěru ohledně naplnění skutkové podstaty správního deliktu dle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP, tedy bez potřeby exaktního přeměření navezené zeminy, jak požadoval stěžovatel.

[30] Rovněž se nelze přiklonit k námitce stěžovatele ohledně nesprávnosti skutkového závěru správních orgánů o nevhodnosti navezené zeminy pro pěstování lesních dřevin, přičemž správní orgány nepochybily, když ze zjištění, že navezená zemina pocházela z výkopových prací ze stavby, a tedy zahrnovala i nižší vrstvy půdy, kde se žádný humus, tj. úrodná složka zeminy vhodná pro pěstování lesních dřevin, nenachází, dovodily, že došlo ke znehodnocení původního půdního povrchu lesního pozemku. Nebylo přitom

povinností správních orgánů provádět rozbor navezené zeminy, jestliže již z předmětných fotografií (a tedy i zjištění na místě) je jasně viditelné složení navezené půdy, v níž je patrný vysoký podíl kamenitého skeletu, jak ostatně přílehavě konstatoval městský soud. Požadavek odborného posouzení navezené půdy se jeví nadbytečný též vzhledem k dostatečně kvalifikovanému a odbornými znalostmi disponujícímu personálnímu substrátu správního orgánu I. stupně, který je tvořen kvalifikovanými inspektory schopnými vyhodnocovat dopady protiprávního jednání na životní prostředí. Lze se tedy ztotožnit též se závěrem městského soudu, že obecně formulovaná námitka stěžovatele ohledně absence rozboru uložené zeminy nemůže závěry kvalifikovaných pracovníků správního orgánu I. stupně podložené navíc pořízenými fotografiemi, z nichž je složení navezené půdy zřetelně seznatelné, dostatečně zpochybnit. V této souvislosti poukazuje zdejší soud na závěry vyslovené ve výše citovaném rozsudku č. j. 5 As 126/2011 - 68, dle kterých *„tvrdí-li obviněný určité skutečnosti, které jsou podle obecných zkušenostních pravidel krajně nepravděpodobné, nenabízí k nim žádný rozumný důkaz a ani správní orgán takový důkaz není s to opatřit, lze dospět na základě toho, jak se věci obvykle dějí, k závěru o nevěrohodnosti takových tvrzení. Předpokladem pro správnou aplikaci hmotného práva je náležitý procesní postup správního orgánu, v němž jsou vyhledány, opatřeny, provedeny a zhodnoceny potřebné důkazy ústící do správných a úplných skutkových zjištění. Dokazování musí být přitom zásadně zaměřeno na znaky skutkové podstaty přestupku.“* Městský soud přitom svými závěry nezpochybnil skutečnost, že důkazní břemeno k prokázání, že jednání majícího znaky skutkové podstaty správního deliktu se dopustil obviněný, nese v otázce zavinění správní orgán. Dospěl ke správnému závěru, že správní orgány postupovaly v souladu se zásadou materiální pravdy a zásadou vyšetřovací, pokud přdestřely dostatečné množství podkladů, na základě kterých dospěly k dostatečně zjištěnému skutkovému stavu.

[31] Kasační soud neshledal nepřezkoumatelnými rozhodnutí správních orgánů ani rozsudek městského soudu, proto se dále zabýval námitkou nesprávného posouzení výše udělené pokuty.

[32] Podle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP ve znění účinném ke dni vydání prvestupňového rozhodnutí *inspekce uloží pokutu až do výše 5 000 000 Kč právnickým nebo fyzickým osobám, které svým jednáním nebo opomenutím obroží nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že neoprávněně používají lesní půdu k jiným účelům než pro plnění funkcí lesů.*

[33] Nejvyšší správní soud upozorňuje, že ukládání pokut za správní delikty se děje ve sféře správního uvážení (diskrečního práva správního orgánu), tedy zákonem dovolené volnosti správního orgánu rozhodnout ve vymezených hranicích, resp. volit některé z více možných řešení, které zákon dovoluje. Na rozdíl od posuzování otázek zákonnosti, jimž se soud musí při posuzování správní věci k žalobní námitce zabývat, podléhá oblast správní diskrece soudní kontrole pouze omezeně. Podrobit správní uvážení soudnímu přezkoumání lze jen potud, překročil-li správní orgán zákonem stanovené meze tohoto uvážení, vybočil-li z nich nebo uvážení zneužil. Není však v pravomoci správního soudu, aby vstoupil do role správního orgánu a položil namísto správního uvážení soudcovské uvážení a sám rozhodl, jaká pokuta by měla být uložena. To by mohl soud učinit podle § 78 odst. 2 s. ř. s. jen na návrh stěžovatele, pokud by dospěl k závěru, že pokuta byla správním orgánem uložena ve zjevně nepřiměřené výši (srov. rozsudky NSS ze dne 21. 8.

pokračování

2003, č. j. 6 A 96/2000 - 62, č. 225/2004 Sb. NSS, či ze dne 3. 4. 2012, č. j. 1 Afs 1/2012 - 36, č. 2671/2012 Sb. NSS). Takový návrh stěžovatel v průběhu řízení před městským soudem neučinil.

[34] Z judikatury zdejšího soudu pak dále plyne, že správní orgány se při ukládání trestu musí zabývat kritérii, která zákon stanovuje (viz např. rozsudek NSS ze dne 27. 9. 2007, č. j. 8 As 17/2006 - 78). Takový postup je výrazem principu zákonnosti trestu, jenž tvoří společně s principem individualizace trestu základní pravidla, která správní orgány musí v rámci správního trestání dodržovat. Uložení pokuty v mezích zákonných podmínek je součástí posouzení zákonnosti přezkoumávaného správního rozhodnutí (§ 78 odst. 1 s. ř. s).

[35] Nejvyšší správní soud dospěl v posuzované věci k závěru, že správní orgány nevybočily při uložení pokuty stěžovateli ze zákonných mezí a zohlednily kritéria pro stanovení pokuty uvedená v § 5 odst. 1 zákona o ČIŽP v rozhodném znění. Správní orgán I. stupně v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí výslovně zohlednil závažnost, dobu trvání, následky, jakož i způsob a rozsah protiprávního jednání stěžovatele. Obdobně pak postupoval žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Aproboval postup správního orgánu I. stupně a dále uvedl, že správní orgán I. stupně nepochybil, pokud se likvidačnímu účinku pokuty v napadeném rozhodnutí výslovně nevěnoval, neboť na základě obecně dostupných údajů, průběhu řízení, kdy účastník tuto skutečnost nenamítal, a výše uložené pokuty nebylo možné likvidační účinek dovodit. Z ustálené judikatury kasačního soudu přitom vyplývá, že *„[s]právní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí. Správní orgán vychází při zjišťování osobních a majetkových poměrů z údajů doložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem“* (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008 - 133, č. 2092/2010 Sb. NSS). Z citovaného usnesení tedy vyplývá povinnost správních orgánů přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud existují indicie stran likvidačního charakteru uložené pokuty. Uvedené usnesení pak dále poskytuje odpověď na otázku, jakým způsobem má správní orgán v řízení o jiném správním deliktu zjišťovat osobní a majetkové poměry pachatele, přičemž zdůrazňuje, že i když jsou správní orgány vázány § 50 odst. 3 správního řádu, a jsou tak povinny zjistit i bez návrhu veškeré rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být uložena povinnost, současně nesmí v řízení o jiném správním deliktu přehlížet důkazní břemeno pachatele, které pachatel jiného správního deliktu jako účastník řízení nese, pokud jde o prokázání jeho vlastních tvrzení (§ 52 správního řádu). Zdejší soud pak v bodu 38. citovaného usnesení uvedl, že *„[b]ude tedy záležet především na účastníku řízení, zda projeví svůj zájem na tom, aby uložená pokuta pro něj neměla likvidační důsledky, tím, že správnímu orgánu poskytne základní údaje o svých osobních a majetkových poměrech a tyto také věrohodným způsobem doloží či umožní správnímu orgánu, aby ověřil jejich pravdivost např. tím, že zbaví pro tento účel výše zmíněné orgány veřejné moci mlčenlivosti. Pokud tak účastník řízení neučiní a naopak odmítne*

poskytnout správnímu orgánu v tomto ohledu dostatečnou součinnost, bude správní orgán oprávněn vyjít pouze z údajů, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení a které si správní orgán může zjistit bez součinnosti s účastníkem řízení (vedle katastru nemovitostí např. z obchodního rejstříku, pokud jde o subjekty v něm zapsané, nebo z výpovědí svědků znalých osobních a majetkových poměrů účastníka řízení).“

[36] Zdejší soud aplikoval výše uvedené závěry na okolnosti posuzovaného případu, přičemž dospěl k závěru, že správní orgán I. stupně nepochybil, pokud se výslovně nezabýval likvidačním charakterem uložené pokuty. Stěžovatel totiž v řízení před správním orgánem I. stupně netvrdil žádné skutečnosti stran svých majetkových poměrů, k těmto se vyjádřil až v odvolání, ve kterém pouze obecně namítl absenci posouzení majetkových poměrů ze strany správního orgánu I. stupně, přičemž jako důkaz svojí majetkové situace předložil pouze oficiálně nepotvrzené přiznání k dani z příjmů za rok 2013, kdy základ daně před zaokrouhlením činil 538.185 Kč, a dále uvedl, že pečuje o dvě malé děti. Nejvyšší správní soud se tak ztotožnil se závěrem městského soudu, že stěžovatel ve správním řízení neuvedl a ani nedoložil rozhodné skutečnosti svědčící o jeho majetkových a osobních poměrech, které by správním orgánům umožnily učinit úsudek o celkové majetkové situaci stěžovatele, přičemž nepodepsané a oficiálně nepotvrzené daňové přiznání stěžovatele nelze v tomto smyslu použít jako věrohodný doklad majetkových poměrů stěžovatele a ani žádost o posečkání dluhu a povolení splátek předložená stěžovatelem po právní moci napadeného rozhodnutí tento účel splnit nemůže, kdy ze správního spisu ani nevyplývá, že této žádosti bylo vyhověno, přičemž toto stěžovatel ani netvrdí. Jelikož stěžovatel správním orgánům neposkytl základní, věrohodné a prokazatelné podklady týkající se jeho majetkových poměrů, nezbylo žalovanému nic jiného, než se v souladu se závěry výše citovaného usnesení spolehnout na obecně dostupné údaje z katastru nemovitostí, které jsou součástí správního spisu, a z těchto majetkovou situaci stěžovatele dovodit. Zdejší soud tak vzhledem k výše uvedenému shledal námitku stěžovatele stran likvidačního charakteru pokuty jako nedůvodnou. Městský soud pak nepochybil, pokud demonstrativně předestřel, jakými způsoby měl stěžovatel svoji majetkovou situaci věrohodně prokázat. Nejvyšší správní soud sice připouští, že závěr městského soudu ohledně zamlčení údajů veřejně dostupných z katastru nemovitostí neodpovídá povinnosti správního orgánu zjišťovat potřebné údaje z veřejně dostupných seznamů, jak je vysvětleno výše, avšak tento závěr nemá vliv na zákonnost napadeného rozsudku, jelikož správní orgány v posuzovaném případě dostaly své povinnosti a tyto údaje si opatřily, jak vyplývá ze správního spisu.

[37] Na závěru zdejšího soudu ohledně dodržení zákonných podmínek při stanovení výše pokuty ze strany správních orgánů nemůže ničeho změnit ani stěžovatelem namítaná skutečnost, že správní orgány ani městský soud nezohlednily, že byla pokuta ukládána třem spoluvlastníkům pozemku, kteří jsou nadto v příbuzenském vztahu. V této souvislosti je nutno upozornit, že předchozí právní úprava správního trestání, za jejíž účinnosti bylo vedeno správní řízení, institut spolupachatele neupravovala, přičemž v rozsudku ze dne 10. 7. 2008, č. j. 1 As 51/2008 - 72, č. 1882/2009 Sb. NSS, zdejší soud konstatoval, že „[n]ení vyloučeno, aby určitý škodlivý následek (zde znečištění vodního toku) byl způsoben konáním či opomenutím více právnických osob (a to případně i v souběhu s přestupkem fyzické osoby). V takovém případě správní orgány zkoumají odpovědnost každé z právnických osob ve vztahu k jí porušené právní povinnosti samostatně (a těmto právnickým

pokračování

osobám jsou pak sankce udělovány rovněž samostatně).“ V případě účasti více osob na spáchání správního deliktu je tak jejich odpovědnost posuzována individuálně a rovněž individuálně jsou ukládány sankce těmto (spolu)pachatelům. V posuzovaném případě tedy správní orgány nepochybily, pokud při stanovení sankce nezohlednily, že stěžovatel spáchal správní delikt spolu s dalšími spoluvlastníky předmětného pozemku. Na daný závěr pak nemá vliv ani skutečnost, že byla správními orgány uložena pokuta rovněž osobám blízkým, přičemž takové skutečnosti správní orgány nejsou povinny zohledňovat v rámci správního trestání, což ostatně vyplývá jak z dikce § 5 odst. 1 zákona o ČIŽP, tak také z nové právní úpravy (§ 37 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich). Zdejší soud vzhledem k výše uvedenému nepřisvědčil ani námitce stěžovatele, že postupem správních orgánů došlo k porušení § 2 odst. 4 správního řádu.

[38] Nejvyšší správní soud k námitce porušení zásady individualizace a proporcionality opětovně připomíná, že soudní řád správní umožňuje správnímu soudu zohlednit hledisko přiměřenosti jen v situaci, kdy je správní soud podle § 78 odst. 2 s. ř. s. na návrh žalobce nadán pravomocí nahradit správní uvážení a výši uložené sankce moderovat a zároveň je správním orgánem uložená sankce zjevně nepřiměřená. V posuzovaném případě však stěžovatel neuplatnil návrh na moderaci uložené pokuty, k posuzování přiměřenosti uložené pokuty ve výše uvedeném smyslu tedy nebyl městský soud oprávněn, přičemž správně posoudil pouze adekvátnost uložené pokuty v mezích posouzení zákonnosti uložené sankce (srov. výše citovaný rozsudek NSS č. j. 1 Afs 1/2012 - 36). V posuzovaném případě nemůže mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí ani spáchání správního deliktu třemi spoluvlastníky předmětného pozemku (spolupachateli), jak je předestřeno výše. Nejvyšší správní soud pak nepřisvědčil ani námitce stěžovatele, že správní orgány měly vést společné správní řízení pro totožný skutek se všemi spoluvlastníky předmětného pozemku. Ztotožňuje se totiž se závěrem městského soudu, že z pohledu posuzování deliktní odpovědnosti netvoří podílové spoluvlastnictví nerozlučné společenství, jehož existence by vylučovala samostatné projednání správního deliktu ve vztahu ke každému pachateli zvlášť, neboť deliktního jednání se může dopustit každá fyzická nebo právnická osoba bez ohledu na její občanskoprávní postavení a omezení z tohoto statusu případně vyplývající (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2008, sp. zn. 30 Cdo 1648/2007, případně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1050/2000).

[39] Kasační soud neshledal důvodnou ani námitku stěžovatele, že napadeným rozhodnutím byla porušena zásada ochrany legitimního očekávání a došlo k ignorování dosavadní rozhodovací praxe při ukládání pokut za stejné správní delikty. Jak přílehavě konstatoval městský soud, správní orgány v posuzovaném případě nevybočily z mezí správního uvážení, protože v dostatečném rozsahu posoudily konkrétní okolnosti posuzovaného případu a odůvodnění svého rozhodnutí v části ohledně uložené sankce opřely o úvahy, jež z tohoto posouzení logicky vycházejí [viz bod 36. tohoto rozsudku]. Rozhodnutí správních orgánů nadto nevykazují žádný znak libovůle, který by byl projevem excesu z diskreční pravomoci správních orgánů. K odkazům stěžovatele na správní praxi trestání obdobných správních deliktů pak soud podotýká, že správní praxe sama o sobě nepředstavuje právní rámec pro ukládání pokut, ale slouží jako referenční hledisko ve vztahu k dodržování zásad rovného zacházení a zákazu libovůle, je tak významným vodítkem bránícím neodůvodněným excesům při správním trestání, avšak

nepředstavuje překážku pro změny správní praxe ani pro rozdíly při stanovování výše pokut s přihlédnutím k individuálním okolnostem v jednotlivých případech (srov. např. rozsudky NSS ze dne 31. 3. 2010, č. j. 1 Afs 58/2009 - 541, č. 2119/2010 Sb. NSS, ze dne 4. 7. 2012, č. j. 6 Ads 129/2011 - 119, případně ze dne 15. 7. 2016, č. j. 9 As 60/2016 - 156). Nejvyšší správní soud se ztotožňuje též se závěrem městského soudu, že na základě stěžovatelem provedené komparace s obdobnými případy, co se výše uložených pokut týče, nelze činit závěr ohledně nepřipustného zásahu do stěžovatelova legitimního očekávání, přičemž výše uložené pokuty nepředstavuje zásadní odklon od stěžovatelem zmíněných případů.

[40] Stěžovatel opakovaně namítá, že vyjádřením souhlasu s navezením zeminy na předmětný pozemek nedošlo k jakémukoliv používání lesní půdy, nemohl se tedy dopustit protiprávního jednání spočívajícího v používání lesní půdy. S tímto tvrzením se Nejvyšší správní soud nemůže ztotožnit, jelikož výklad stěžovatele popírá smysl a účel trestání pachatele správních deliktů (nyní přestupků) dle § 4 zákona o ČIŽP, které způsobují ohrožení životního prostředí v lesích, přičemž jednání pachatelů těchto ohrožovacích deliktů nemusí spočívat pouze a jenom ve faktickém jednání na lesním pozemku (tj. v posuzovaném případě navezení zeminy na pozemek), nýbrž též v jednání spočívajícím v pokynu či umožnění tohoto faktického jednání na pozemku, kdy je takový výklad v souladu s dikcí § 4 zákona o ČIŽP. Takového protiprávního jednání, spočívajícího ve vydání pokynu, se v posuzované věci dopustil též stěžovatel, a to konkrétně podpisem čestného prohlášení ze dne 3. 6. 2013, kterým udělil společnosti PORR a.s. souhlas k navážení zeminy ze stavby kanalizace v Týnci nad Labem na předmětný pozemek. Tuto skutečnost pak potvrzuje souhlasné prohlášení ze dne 28. 5. 2014, kde je navíc oproti původnímu prohlášení doplněna zmínka, že k přesunu zeminy má dojít za účelem opravy drobných vodních ploch. Nelze tak souhlasit s městským soudem, že by toto pozdější prohlášení nehovořilo o účelu oprav drobných vodních ploch, tato skutečnost však nemá vliv na posouzení věci, když uvedené prohlášení bylo stěžovatelem učiněno až po spáchání správního deliktu. V obou zmíněných dokumentech nadto stěžovatel nestanovil maximální rozsah navezené zeminy, proto je jeho tvrzení, že měl v úmyslu za pomoci zeminy opravit vodní hráz, irrelevantní, přičemž tato skutečnost není za daných okolností polehčující, ale naopak spíše přitěžující, jelikož, jak přílehavě konstatoval městský soud, stěžovatel měl s ohledem na svoje povinnosti vlastníka lesa jednat tak, aby nedocházelo k ohrožování a poškozování lesů (§ 11 odst. 2 zákona č. 289/1995 Sb., lesní zákon). Zdejší soud dále upozorňuje, že správní orgány ani městský soud nedovozovaly odpovědnost stěžovatele za spáchání správního deliktu dle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP ze skutečnosti vlastnictví lesního pozemku, ale právě z důvodu jednání stěžovatele spočívajícím v udělení výše uvedeného pokynu a umožnění návozu výkopové zeminy, jak je předestřeno výše; jsou tedy splněny podmínky vyslovené v rozsudku NSS ze dne 10. 11. 2016, č. j. 2 As 182/2016 - 32, dle kterého k naplnění skutkové podstaty správního deliktu dle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP je třeba prokázat konkrétní protiprávní konání nebo opomenutí. Pokud tedy stěžovatel vydal pokyn k navezení výkopové zeminy na lesní pozemek v jeho spoluvlastnictví, měl dodržet základní povinnosti vlastníka lesa (zejm. § 11 odst. 2 lesního zákona) a pro takové nakládání s lesním pozemkem opatřit příslušné souhlasné podklady dotčených orgánů. Tím že tuto povinnost nesplnil, dopustil se správního deliktu dle § 4 písm. a) zákona o ČIŽP, přičemž se nemůže dovolávat odpovědnosti společnosti, která na základě jeho výslovného pokynu na předmětný pozemek výkopovou zeminu navezla.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[41] Uplatněné důvody kasační stížnosti tak nebyly zjištěny, a Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[42] Současně v souladu s § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel v něm neměl úspěch a žalovanému v něm žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2021

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu